

Kertész leszek... 4 hét

Vigyázzunk a Földünkre

2020. május 4. – május 8.

Kedves „Katicás” családok!

Sokan megfogalmazták már, hogy a koronavírussal együtt járó kényszerű otthonmaradásnak nemcsak rossz, hanem jó oldala is van. Talán többet pihenhetnek a családok, és biztos, hogy egy kicsit megpihenhet a Föld bolygó is, amin élünk. Nem nyüzsgünk annyit, nem cikáznak velünk a repülőgépek az égen, és autóval is talán kevesebbet közlekedünk. Így tisztább a levegő, amire nagy szükségünk van. Talán kevesebbet vásárolunk, és kevesebb a szemét is, ami termelődik körülöttünk.

Miért pihenés ez a Földnek? A család hogyan tud vigyázni a Föld bolygóra, amin élünk? Beszélgetsek erről a gyerekekkel.

Ehhez a témához ajánljuk az alábbi játékokat és tevékenységeket.

Játék:

- 1) Az óceánon olyan nagy egybefüggő szemétsziget úszik, hogy már látható a világűrből is. Sajnos nagyon sok ember szemetel. Ti ne tegyétek! Mentsétek meg a halakat attól, hogy műanyagot egyenek!
Játsszátok el, hogy kihorgásszátok a tengerből a szemetet!
Egy vízzel teli lavórba vagy tálba tegyetek műanyag kupakokat, és halásszátok ki tésztaszűrővel! A játék befejeztével a vizet hasznosítsátok valamilyen módon, így takarékoskodjatok vele (mosogatás, WC-öblítés)!
- 2) Piacos játék – A piacra kosárral, vagy textilből készült szatyorral induljatok! Kerüljétek a nejlonzacskók használatát! A környéken lakó néniktől (kofa), bácsiktól vásároljatok olyan dolgokat, amiket ők termeltek, és ami most terem. Ki lesz az eladó, és ki lesz a vevő közületek? Adjatok-vegyetek zöldséget, gyümölcsöt, tojást! Aminek a beszerzéséhez doboz is szükséges, azt „otthonról” vigyétek.

Fejlesztés: gondolkodás, képzelet, emlékezet, problémamegoldás, kifejezőképesség

*** Külső világ tevékeny megismerése:**

Környezeti tartalom:

Nézzetek szét, mi minden van a kamrában, hűtőben?

Vizsgáljátok meg az áruk csomagolását – melyik a legkörnyezetbarátabb, melyik a legszennyezőbb?

Mik azok az élelmiszerek, amelyeket csomagolás nélkül is meg lehetne venni, és hogyan?

Ízleljétek, szagoljátok, tapintsatok bekötött szemmel a kamra/hűtő kincseiből.

Tudjátok, hogy a csapvíz Magyarországon nagyon egészséges? Ha nem isztok ásványvizet, vagy pedig szódára cseréletek, máris csökken a szemétbe kerülő műanyag palackok száma.

Főzés vásárlás nélkül – „mi van itthon” leves készítése a gyerekekkel közösen

Hasznosítások minél több maradékot, hogy minél kevesebb étel kerüljön szemétkbe – pl. készülhet száraz kenyérből kenyérkocka vagy zsemlemorzsa.

Van a kamrátkban ecet és szóda-bikarbóna? Mire jó még a főzésen és sütésen kívül? Végezzetek kísérletet a gyerekekkel közösen- vegyszer helyett oldjátok ecettel a vízkövet, és a sütőt vagy a mikrot pedig súroljátok szóda-bikarbónával.

Fejlesztés: gondolkodás, tájékozottság, emlékezet, figyelem, ok-okozati viszonyok felismerése, beszédkedv, beszédértés, szókinccsfejlesztés, kreativitás

Matematikai tartalom:

- ~ Töltsétek színültig a poharakat különböző terményekkel – bab, lencse, mák... – melyikből fér a pohárba a legtöbb/több/kevesebb szem?
- ~ Halmazképzés: Keress a kamrában/konyhában/hűtőben olyan dolgokat, ami gömbölyű, mint a Föld, és keress olyat, ami szögletes - melyikből van több, kevesebb?
- ~ Keresgéljétek a kamrában, hűtőben! Vastagabb? Vékonyabb? – cserkészkolbász, kolbász, vastagkolbász, szalámi; penne, makaróni, spagetti, cérnametélt
- ~ A játékok csoportosítása aszerint, hogy természetes, vagy mesterséges anyagból készült-e. Melyik készült fából, textilből, fémből, műanyagból? Rendezd őket sorba nagyság szerint!
- ~ Csoportosítsátok nyersanyaguk szerint a szemetet is, majd vigyétek el egy szelektív hulladékgyűjtő szigetre!

Fejlesztés: gondolkodás, figyelem, beszédértés, megfigyelőképesség, relációk, összehasonlítás, különbözőségek megfigyelése, megfogalmazása, problémamegoldás, számolási képesség

* Ének, zene, énekes játékás,

- ~ Készítsetek ritmushangszert „szemétkből”! Kindertojás játéktartóját töltsétek meg félig termésekkel, rizzsel. Ha ez nincs otthon, akkor kockasajt dobozát, vagy fém konzervdobozt, üdítő dobozt is használhattok. Énekeljétek kedves dalaitokat, és kísérjétek az általatok készített hangszerrel.
- ~ Én kis kertet kerteltem... <https://www.youtube.com/watch?v=yxGi6PxpKLM>
- ~ Beültettem kiskertemet... <https://www.youtube.com/watch?v=IT6AMWAWr-k>
- ~ Hej tulipán, tulipán... <https://www.youtube.com/watch?v=zhmfgl6H8VQ>
- ~ Koszorú, koszorú.. <https://www.youtube.com/watch?v=dm7dvjWa3yQ>
- ~ Fehér lilomszál.. <https://www.youtube.com/watch?v=5mvOjCGhgDU>

Zenehallgatás:

Alma együttes: Szuperkukák <https://www.youtube.com/watch?v=F3nbjaicE1c>

Fejlesztés: auditív érzékelés, figyelem, éneklési készség, ritmus, pontos szövegejtés, utánzás, ritmus, belső hallás fejlesztése, türelem,

* Verselés, mesélés:

Mese:

- ~ A kőleves (népmese) <https://www.youtube.com/watch?v=Al4DpKBL8o4>
- ~ Szelíd szellő
- ~ Dr. Bubó – Környezetszennyezés – nagyobbaknak, ill. az egész családnak
<https://www.youtube.com/watch?v=p7jSkcqFU20&list=PL8uI-xoZZ-L9LQSFngY-uRBISctd0bstZ&index=3>
- ~ Lola meséi: Kukasziget és palackpulcsi <https://www.youtube.com/watch?v=l-yrBlw9txg>

Vers:

- ~ Orgoványi Anikó: A föld napja
- ~ Birta Erzsébet: Ha nagy leszek
- ~ Nemes Nagy Ágnes: A kukások
Két zenekar is megzenésítette a verset. Melyik tetszik jobban Nektek?
<https://www.youtube.com/watch?v=oi4JFKYgZ1Q> – Sebő együttes (01:12-től kezdődik ez a szám)
<https://www.youtube.com/watch?v=mtkLkzG8f0k> – Roller együttes

Fejlesztés: *szándékos* figyelem, emlékezet, képzelet, beszédértés, pontos szövegejtés, aktív –passzív szókincs, rövid- hosszútávú memória

* Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- ~ dobálós ügyességi játék pet palackból
<https://anapfenyillata.cafeblog.hu/2015/02/02/71-ujrahasznositasi-otlet-gyerekeknek/>

- ~ Kirakó játék készítése házilag - Újságból vagy régi naptárból vágjatok ki valami olyat, ami tetszik a gyerekeknek. Vágjátok szét kisebb darabokra, majd rakjátok ki a képet.

- ~ régi pólóból karkötő:
<https://anapfenyillata.cafeblog.hu/2020/03/22/5-perc-diy-regi-polobol-karkoto/>

- ~ Dobjátok fel a megunt, foltos pólót ujjnyomdázással:
<https://anapfenyillata.cafeblog.hu/2016/08/19/alkoss-kezzel-labbal-ujjnyomdas-polo/>

- ~ Újrahasznosított anyagokból készülhetnek különböző tárgyak (mesék után részletezve)

Fejlesztés: figyelem, emlékezet, képzelet, kreativitás, türelem, esztétikai érzék, szem- kéz koordináció, beszédértés, problémamegoldó képesség

* Mozgás:

A levegőzések alkalmával:

- ~ Használjátok környezetbarát járműveiteket – rollerezzetek, kerékpározzatok!

Otthon:

- ~ az alapanyagok szerint csoportosított játékkupacok kerülése különböző alakzatokban; lassan, gyorsan, guggoló járással; a kupacok átugrása páros lábon
- ~ „súlyzógyakorlatok” kisméretű, megtöltött pet-palackkal
- ~ célba dobás - összetaposott pet palackot, használt papírból készült galacsint dobjatok kosárba vagy dobozba – a távolság növelésével lehet nehezíteni a feladatot.
- ~ ugrálás hipi-hopival - <https://anapfenyillata.cafeblog.hu/2015/05/31/hipi-hopi-5-perc-alatt-hazilag/>

Fejlesztés: figyelem, fegyelem, téri tájékozódás, szem- kéz – láb koordináció, helyes járások, ügyesség, erőnlét

Versek, mesék:

Orgoványi Anikó: A föld napja

Földünk egy nagy pöttyös labda,
száguld, röpül, mi meg rajta
csücsülünk, pörög, forog az ebadta,
csoda, hogy nem szédülünk.

Jobbra dül, meg balra dül,
hol melegszik, hol meg hűl.
pötty van rajta ezeregy,
szárazföldek, tengerek.

Zöld pöttyök a dzsungelek,
óceánok kéklenek,
sárgállnak a sivatagok,
sajna, foltjuk egyre nagyobb.

Nyüzsgő pont is rengeteg,
ezek meg mind emberek,
jönnek-mennek, tesznek-vesznek,
s nőnek a szeméthegek.

Vigyázzunk a Földanyára,
e hátán cipelő labdára,
nem kell hozzá menetjegy,
s nincs belőle több, csak egy.

Birta Erzsébet: Ha nagy leszek

Ha nagy leszek, erdész leszek
védem a fát, s a réteket.
Védem a szép virágokat,
erdőszéli királyokat
Erdő , mező sok lakóját,
mókust, farkast, őzet, rókát.
Mégvédem a hús vizeket,
folyót, tavat, tengereket.
bálnát, harcsát, gyors pisztrángot,
kecskebékát siklót, rákot.
Bevarrom az ózon lyukat,
Föld mélyébe fúrok kutat.
Vigyázok az anyaföldre,
Ha rám bízzák nem megy tönkre.
Még szépül a földi élet,
ami élő, téged éltet.

Nemes Nagy Ágnes: A kukások

Megjöttek a kukások,
narancssárga ruhások.

Narancsszín a kocsijuk,
attól döng a kocsiút.

Döng a kocsi, dörömböl,
nagy vödröket kihörpöl,
csörög, rőfög az egész
állatkerti etetés.

Itt a sárga víziló,
eteti az ápoló.

A kőleves (népmese)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy háborúból hazatérő szegény katona. Rongyosan és éhesen ment egyik faluból ki, a másikba be, de bizony nem kínálták meg sehol se egy falás kenyérrel vagy egy kis meleg levessel. Bekéredzkedett az egyik házhoz is, kért a másik háznál is. Volt ahol a kutyát is ráeresztették, máshol meg olyan szegénynek tettették magukat, mint akiknek semmijük sincs.

Elhatározta magában a katona, hogy a következő faluban bemegy a legelső házba, és lakjon ott bárki is, levest főz magának. Ahogy beért a faluba, föl is vett az útról egy követ, s bement a legelső házba. Egy öregasszony lakott itt.

- Jó napot, öreganyám!

- Adjon Isten, vitéz uram!

- Hát hogy s mint szolgál az egészsége?

- Az enyém szolgál, ahogy szolgál, hát vitéz uramnak hogy szolgál?

- Nekem is éppen úgy szolgál, ahogy szolgál. De nagyon éhes vagyok, és úgy ennék valamit, ha volna, aki szívesen adna.

- Jaj, lelkem, vitéz uram, adnék én, ha volna. De én is olyan szegény vagyok, mint a templom egere. Semmim nincs, tiszta üres a kamrá, üres a padlásom, üres mindenem. Még egy falás sincs idehaza.

- Jól van - mondja a katona -, én nem vagyok annyira szegény, mint az látszik, van itt a zsebemben egy jó nagy kő. Ebből én tudnék levest főzni, csak kéne egy üstöcske vagy egy fazék, amiben megfőzhetném.

Kíváncsi lett nagyon az öregasszony, milyen lehet az a kőleves.

- Fazekat éppen adhatok, mert az van elég - mondja az öregasszony -, csak az nincs, amit beletehetnék.

Megmosta a katona a követ jó alaposan, aztán beletette a fazékba. Az öregasszony tüzet rakott. A katona vizet töltött a kőre, s odatette főni. Időnként egy jó hosszú fakanállal megkeverte a vizet.

Leste az öregasszony, hogy mit csinál a katona. Amikor a víz már forrt, a katona megkóstolta a levest.

- Finomnak finom - mondja -, de ha egy kicsi só volna benne, akkor még finomabb volna.

- Hozok én sót, van nekem - sürgölődött az öregasszony, és már hozta is. Beletette a katona a levesbe a sót, megkevergette jól, s azt mondta:

- Tudja-e, ha lenne egy kanálka zsírja, akkor lenne igazán jó ez a leves.

Felelte rá az öregasszony:

- Van nekem az is, hozok én!

Hozott egy kanál zsírt, azt is beleeresztették a fazékba. Kevergette a katona a levest, kóstolgatta, az öregasszony meg leste. Azt mondta egyszer csak a katona:

- Tudja, én gyakran főzök kőlevest, és elmondhatom, hogy a kőleves akkor a legfinomabb, ha egy kis kolbász is kerül bele.

- Van nekem kolbászm is - vallotta be az öregasszony -, hozok én egy darabot a kamrából.

Be is ment, a katona meg utána kiáltott:

- Hozzon akkor már két darabot, öreganyám, mert nekem is kell egy darab meg magának is.

- Hozok, hozok! - kiáltott vissza az öregasszony, és már hozta is a két darab kolbászt.

A katona beletette azt is a fazékba. Közben szép lassan kevergette, kóstolgatta.

- Tudja -e - szólalt meg újra -, ha volna egy pár szem krumplija, azt még beleapríthatnánk a levesbe. S ha még egy kis zöldség is kerülne, az volna csak igazán fölséges!

- Van nekem az is - büszkélkedett az öregasszony -, mindjárt hozom is. Hamar hozott egy pár zöldséget, krumplit, azt gyorsan megpucolták, végül azt mondta az öregasszonynak:

- Kóstolja csak meg, maga is, hogy milyen jó!

Megkóstolja az öregasszony is:

- Jaj, hát sose hittem volna, hogy kőből ilyen jó levest lehessen főzni - csapta össze a kezét.

Hagyták még egy kicsit főni, aztán így szólt a katona:

- Még egy pár szem rizs is jó lenne bele, ha volna, de ugye az nincsen?

- Van nekem az is - bólogatott az öregasszony. Hamar még egy pár szem rizst is hozzátettek. Felsóhajtott a katona:

- No, most már tisztára olyan ez a leves, mint amelyeneket én szoktam főzni.

Megvárták, hogy megfőjön, aztán a katona szedett egy jó nagy tányérral az öregasszonynak, egyet magának, s jóízűen megették. Az öregasszony nem győzött eleget csodálkozni, hogy miként lehet egy kőből ilyen jó levest főzni? Mikor jóllaktak, azt kérdezte a katonától:

- Mondja, vitéz uram, nem adná el ezt a követ? Sokszor az sincs, amit főzök, s ebből milyen jó levest tudnék én főzni:

- Eladom én szívesen! - felelte a katona, és elmosolyodott a bajusza alatt. - Száz forintért odaadom.

Az öregasszony hamar odaadta a száz forintot, kivette a levesből a követ, egy kendőbe betakargatta, s jól eldugta.

A katona meg elsomfordált a száz forinttal, nehogy az öregasszony meggondolja magát. Így már jól is lakott, és volt neki száz forintja is, vígan rőtta estig az utat, amíg nem talált megint egy olyan öregasszonyt, aki nem tudta, hogyan kell főzni a kőlevest.

Ez volt a kőleves története.

Szelíd szellő

Volt egy kis város a hegyekben, nem a hegyháton, nem is a völgy alján, hanem a kettő között, félúton. Ezért a városkában volt lent és fent. Csakhogy a felvég volt lent, az alvég pedig fent. De nem is emiatt mondom el ezt a kis történetet, hanem egészen másért.

A városkában az emberek nagyon vidáman éltek. Az utcák és parkok telis-tele szebbnél szebb fákkal és virágokkal. A virágok között, a fák alatt, az utcákon és tereken azonban mindenféle érdekes dolog hevert szanaszét. Volt ott öntöttvas kályhakarika, gyűrött, régi képesújság, műanyag uzsonnás zacskó, lyukas lavór, de még sparheltláb is. Hevert ott minden, amit az ember el tud képzelni, de még az is, amit nem. No, nem olyan sok, amitől a virágok már nem pompázhattak, és a fű nem zöldellhetett volna. Nem is nagyon zavarta az ott élőket, már megszokták. Néha még örültek is, ha találtak egy kidobott lyukas fazekat, hazavitték, és muskátlit ültettek bele, mely aztán ott virított rendezett portáikon álló, szépen meszelt házaik tornácán. A kisebbeket az ablakokba tették. A gyerekek pedig a talált karikákhoz a talált drótokból karikahajtót hajlítottak, és naphosszat játszottak vele az utcán le s fel, szaladgálva. És ez így ment volna talán a világ végezetéig, ha a hegyi barlangban lakó Szelíd Szellő egyszer meg nem járja. De megjárta, és ettől szelídsége mindjárt elszállt. Igaz, nem végleg. De ezzel várjunk még, haladjunk csak szép sorjában.

Mi is történt valójában? A szellő minden este és hajnalban bejött a városba, végigsuhogott az utcákon, sikátorokon, nagyot táncolt a tereken és parkokban, megsimogatta a fák leveleit, széthordta a virágok illatát. Összekócolta kicsit az emberek haját, vicces kedvében néha leemelte kalapjukat, és nagyot kacagva suhant tovább. De egyik este, mikor ugyanígy játszott, suhant, beleakadt a haja egy kidobott dézsa rozsdás abroncsába. Majd megbotlott egy rémes, kopott autógumiban, de ez még nem volt elég, hasra is esett, és ekkor a sok gyűrött papír, piszkos nejlonzacskó fellebbent a földről körülötte, majd visszahullva teljesen belepték. Mikor nagy nehezen feltápáskodott a földről – már bocsánat, hogy így mondom, hiszen a szellők már majdnem tündérek, és azok nem szoktak tápáskodni –, de most mégis. Amint mondom, feltápáskodott, és mielőtt továbblebbent volna, észrevette, hogy a haja kócos, a lábai fájnak, a ruhája pedig olyan tépett és piszkos volt, mint amit a kutya szájából húztak ki. No, ekkor kezdett a szelídsége haraggá változni.

Egyre mérgesebb és mérgesebb lett, egyre gyorsabban rohant végig a városon, mígnem forgószeleként felkapta a szemetet, előbb a könnyebbeket: a műanyagzacskókat, majd a papírfecniket és galacsinokat. Elvitte egy városon kívüli helyre, ahol ezeket gyűjtötték. Visszament, és a nehezebb dolgokkal próbálkozott (kidobott mosógép, ócska bádoghordó), de nem bírt velük. Ettől még inkább haragra gerjedt, egyre gyorsabban forgott, és ezeket is sikerült felemelni, és elrepült velük. Bármilyen haragos is volt, a fák leveleit és a virágok szirmait mégsem cibálta meg. Mire végzett, teljesen kifáradt, lecsendesedett, és újra a Szelíd Szellő suhant át a városon. De egyszerre megtorpant, és szinte csak lebegett: most vette észre, mit is tett, és milyen gyönyörű tiszta a város. Azon az éjszakán igen szép álma volt, olyan szép, hogy azt hitte, azt is álmodta, hogy a város teljesen megváltozott, csak a karjaiban érezte a fáradtságot, és a lábai sajogtak. A hajnal ekkor kicsit megcsiklandozta az orrát, itt volt az ideje a városi pajkos játéknak. Az utcákon is egyre több ember járt, egyre több, akivel huncut játékát játszhatta.

Egy ember sietett át a főtéren, közben papírzacskóból valamit majszott. Mikor a zacskó kiürült, épp a tér közepén járt. Megállt, két kézzel összegyűrte a staniclit, majd egyik kezét felemelte, hogy messzire elhajítsa a papírgombócot. A szellő pont akkor ért oda, s szinte megdermedt, lehelete jegessé vált. Azon nyomban a városban minden élőlény is mintha megfagyott volna, mozdulatlaná merevedett. Az ember ott állt mozdulatlanul a tér közepén, felemelt kezében az összegyűrt papírlabda, mely még éppen nem hagyta el kinyitott markát. A szellő lágyan suttozta: nézz körül! A férfi körülnézett, majd restelkedve becsukta tenyerét, a papírt nem dobta el. Állt és csodálkozott, csak most eszmélt rá, milyen tiszta is lett a városa egyetlen éjszaka alatt. És ebben a pillanatban — mintegy varázsütésre — a város minden lakója ébren vagy álmában átélte ezt a kellemes érzést.

Azóta a városka főterét egy felemelt kezű szobor díszíti, kezében mintha összegyűrt papírgalacsin lenne – az utolsó szemetelő. Már csak ez emlékeztet a régen volt szemetes időkre.

Újrahasznosított anyagokból készülhetnek a következő tárgyak:

ÜVEG 1: A tisztított bébiételes üvegeket különféle magvak tárolására használhatjuk. A magvakkal különféle játékokat játszhatunk, ami a taktilis érzékelést szolgálja.

ÜVEG 2: Azokból az üvegekből, amelyeket nem lehet visszaváltani, vázákat készíthetünk. A gyerekek különböző rafiát ragaszthatnak az üveg felületére. Finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztését szolgálja.

MŰANYAG 1: Nyuszi készítése tiszta joghurtos poharakból. Fejlődik közben kézügyességük, fantáziájuk. formaérzékük.

MŰANYAG 2: A műanyag flakonokat is sokoldalúan fel lehet használni. Tavaszi virágokat készíthetünk belőlük. Fantáziát, kreativitást is fejleszt

MŰANYAG 3: Csomagolásra használt buborék nejlonból, kartonpapírból halak készülhetnek. Felhasznált technikák: vágás, ragasztás, festés. Színek használatával ritmikai sorrend fejlesztése.

MŰANYAG 4: Tisztított joghurtos dobozokból várakat, utat építhetünk. A gondolkodást legfőképpen a cselekvés mozgósítja. Tő- és sorszámnevek játékos gyakorlására is alkalmasak ezek az építmények.

PAPÍR: Sajtos dobozt színes papírral bevonva nyuszi készíthet.

PAPÍR 1: Mesékhez bábokat újrahasznosítható papírból készíthetünk. (hullámpapír, WC papír guriga, tojástartó, parafadugó) A hozzá tartozó díszlet is készíthet ebből. A bábozás során fejlődik a téri észlelésük.

PAPÍR 2: Tojástartók különféle formájúak és minden változatban megtalálhatók. Bármilyen ünnepre készíthetünk ajándékot belőle.

PAPÍR 3: Újságokból, vagy más különböző papírból csíkokat vágunk. Készítsünk belőle gyöngyöket, majd fűzzük fel. A tevékenység során fejlesztjük, bővítjük a gyerekek matematikai ismereteit (számlálás, sordísz)

FONAL: Maradék fonál felhasználásával polip készíthet. Játék közben kreativitásuk fejlődik.

TEXTIL 1: Megmaradt fonalokból pókfanas gyakorolhatnak a gyerekek. Közben ismereteket szereznek a fonálról és tulajdonságairól.

TEXTIL 2: Fűmanó készítése: a fűmanó vidám tavaszi hangulatot varázsol a lakásba. A gyerekek folyamatosan megfigyelhetik a fűszálak növekedését.

FÉM 1: Ritmushangszer készítése fémkupak felhasználásával. Az egyenletes lüktetés, lassúgyors tempó érzékeltetésére alkalmas.